

**Stand van zaken onderzoek:
"Verspreiding, gebruik en effectiviteit sociale netwerkversterking"
Mei 2013**

Inleiding:

Sinds 2008 biedt Mezzo de methodiek 'Natuurlijk, een netwerkcoach' aan. Professionals, maar ook vrijwilligers krijgen middels deze methodiek handvatten aangeboden om sociale netwerken van burgers te versterken. De kern van de methodiek wordt gevormd door een (vrijwillige) netwerkcoach die mensen individueel begeleidt bij het vergroten van (de ervaren steun van) hun sociale netwerk.

Tot op heden ontbreekt een overzicht van de verspreiding, gebruik en de effectiviteit van 'Natuurlijk, een netwerkcoach' (hierna te noemen NeN). Met het onderzoek *Verspreiding, gebruik en effectiviteit sociale netwerkversterking* wil Mezzo inzicht krijgen in de verspreiding, toepassing en de effectiviteit van de door hen aangeboden methode. De resultaten van dit onderzoek zullen worden gebruikt om de methode en de verspreiding hiervan te evalueren en verder te ontwikkelen. In 2012 heeft Mezzo de Hogeschool van Amsterdam (HvA) opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren.

Dit onderzoek bestaat uit drie fasen:

Fase 1: Inventarisatie onder lidorganisaties m.b.t. inzet op het Versterken van Sociale Netwerken (VSN) algemeen en de methode 'Natuurlijk, een netwerkcoach' in het bijzonder (vragenlijst naar alle lidorganisaties; zomer 2012)

Fase 2: Inventarisatie m.b.t. het gebruik van en ervaringen met de methode 'Natuurlijk, een netwerkcoach' en aanvullende algemene inventarisatie onder de non-respons van fase 1 (kwantitatieve vragenlijst; najaar 2012/voorjaar 2013).

Fase 3: Ervaringen m.b.t. gebruik en effecten in het toepassen van de methode 'Natuurlijk, een netwerkcoach' (groepsgesprekken en interviews; voorjaar 2013).

Stand van zaken en korte samenvatting uitslag per fase:

Fase 1:

Mezzo heeft in de zomer van 2012 een digitale vragenlijst opgesteld en deze per e-mail verstuurd naar alle 356 lidorganisaties. De HvA heeft de (131) ingevulde en teruggestuurde vragenlijsten geanalyseerd.

Kort samengevat kwam hier het volgende uit naar voren:

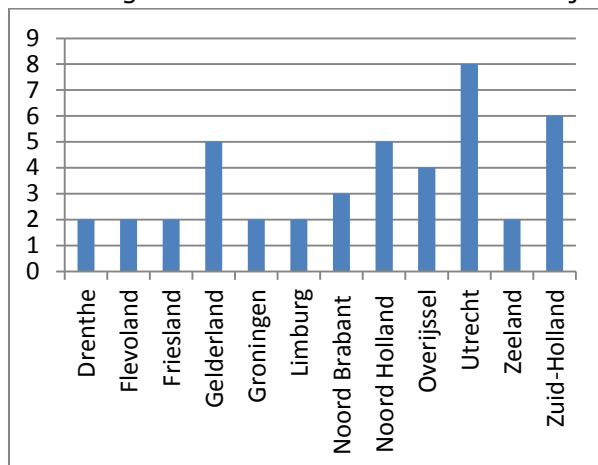
Respons: 131 van de 356 aangeschreven organisaties = 37%

Aangeschreven lidorganisaties	Respons Lidorganisaties	Werkt niet aan VSN Lidorganisaties	Werkt aan VSN Lidorganisaties	Werkt met NeN Lidorganisaties
356	131	44	91	43
	100 %	34 % (van respons)	69 % (van respons)	33 % (van respons) 47 % (van aan VSN werkende lidorganisaties)

Tabel 1

34 procent van de organisaties die hebben gereageerd, werkt niet aan het versterken van sociale netwerken, terwijl het overgrote deel (69%) dit wel doet. Dat deze percentages samen optellen tot meer dan 100% komt doordat meerdere organisaties meerdere antwoorden hebben ingevuld. Bijna de helft van deze lidorganisaties (47%) werkt aan VSN met behulp van NeN.

De 43 organisaties die met NeN werken zijn als volgt over Nederland verspreid:

Tabel 2

Fase 2:

De onderzoeksvraag die in fase 2 centraal stond was "Welke ervaringen hebben organisaties die bekend zijn met 'Natuurlijk, een Netwerkcoach' hiermee?". Om deze vraag te beantwoorden heeft de HvA een uitgebreide vragenlijst ontwikkeld, digitaal verspreid en geanalyseerd.

Er zijn twee versies van de digitale vragenlijst uitgezet in november/december 2012:

Versie 1: Onderwerp: ervaringen met NeN. Deze is gestuurd naar de 43 organisaties die in fase 1 aangegeven hadden met NeN te werken.

Versie 2: Onderwerp 1: aanvullende inventarisatie verspreiding (en indien van toepassing: Onderwerp 2: ervaringen met NeN). Deze versie, die feitelijk was opgebouwd uit een combinatie van vragen uit versie 1 en 2, is verspreid onder de 225 organisaties die in fase 1 niet gereageerd hadden. Dit is gedaan om zoveel mogelijk de informatie die ontbrak in de eerste fase (door non-respons) aan te vullen.

Respons:

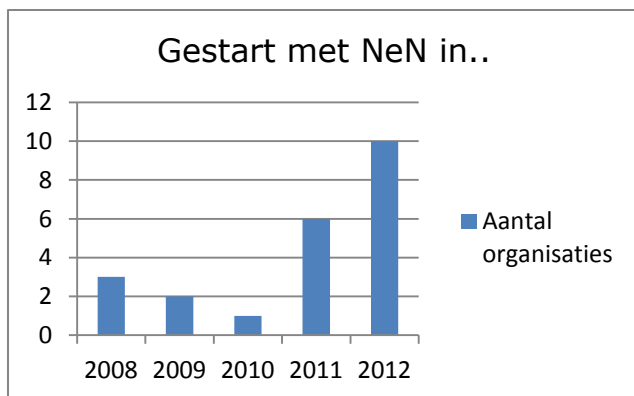
Versie 1: 21 reacties (= 49%)

Versie 2: 49 reacties (=22%); hiervan werken er 2 met NeN.

In totaal leverde fase 2 23 bruikbare reacties op van lidorganisaties die met NeN werken.

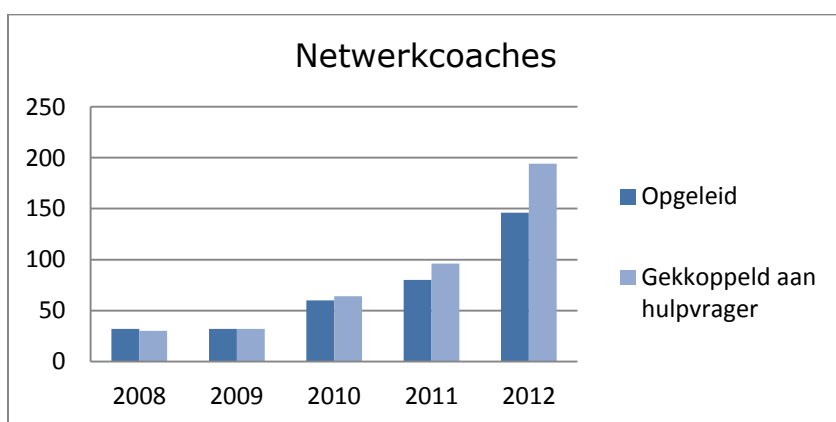
Kort samengevat luiden de resultaten van fase 2 als volgt:

Het aantal organisaties dat met NeN werkt neemt sinds 2010 toe (zie figuur 1).

Figuur 1

Het aantal netwerkcoaches dat is opgeleid neemt ook toe, net als het aantal koppelingen tussen netwerkcoaches en hulpvragers (zie figuur 2).

Figuur 2

Uit schattingen van de respondenten blijkt dat er, verspreid over de afgelopen jaren, een kleine 400 netwerkcoaches zijn ingezet (figuur 2 en tabel 3). De meeste hiervan zijn vrijwilligers, maar stagiaires maken hier ook een groot deel van uit.

Het soort soort netwerkcoach dat binnen lidorganisaties actief is (geweest)		
Vrijwilligers	Stagiaires	Beroepskrachten
211	162	22

Tabel 3

NeN wordt in 85% van de koppelingen ingezet voor zorgvragers zelf en niet voor mantelzorgers (tabel 4). De meeste hulpvragers komen terecht bij een netwerkcoach via een ander onderdeel van de organisatie die NeN aanbiedt ("interne verwijzing"). Ook worden veel hulpvragers doorverwezen door andere instanties. De grootste verwijzers van hulpvragers zijn: thuiszorg en maatschappelijk werk. Ook is er nog een groep hulpvragers die zichzelf aanmeldt. Oproepjes in kranten hebben minder succes voor het vinden van hulpvragers.

Lidorganisaties vinden het een voorwaarde dat een cliënt gemotiveerd is en het traject ziet zitten, alvorens NeN wordt ingezet. Als de hulpvraag echter te complex is of de verwachtingen te groot zijn, kan dit een reden zijn om niet te beginnen met een NeN traject.

Het soort hulpvrager/cliënt waarvoor een netwerkcoach wordt ingezet	
Mantelzorgers	Zorgvragers
48	271

Tabel 4

De methode 'Natuurlijk, een Netwerkcoach' wordt flexibel ingezet. De stappen worden bijna nergens 'strak' volgens de map en achtereenvolgend toegepast. Er wordt veel rekening gehouden met tempo, behoeften en omstandigheden van de hulpvrager.

De selectie en begeleiding van de coaches lijkt behoorlijk professioneel en gedegen te gebeuren. Dit blijkt onder andere uit de verschillende criteria die worden gehanteerd bij de selectie. Ook is duidelijk geworden dat alle organisaties die hebben gereageerd veel aandacht besteden aan het organiseren van trainingen en intervisiebijeenkomsten voor de coaches.

Fase 3:

In de derde fase van het onderzoek is tijdens groeps gesprekken stilgestaan bij het gebruik van en mogelijke verbeteringen voor NeN. Hierbij is veel ruimte voor de ervaringen van de gebruikers. Deze fase levert een verdieping op van de informatie die in fase 1 en 2 is verzameld.

Tijdens groeps gesprekken hebben netwerkcoaches en coördinatoren hun ervaringen gedeeld. Voor de twee groeps gesprekken van hulpvragers/cliënten (1 groep mantelzorgers en 1 groep zorgvragers) werden helaas geen deelnemers gevonden. Hun ervaringen worden nu via persoonlijke diepte interviews verkregen. Het is immers van groot belang de ervaringen van deze gebruikers ook in beeld te krijgen. Voor deze interviews zijn we nog op zoek naar hulpvragers/cliënten die ervaring hebben met NeN. Als u nog iemand weet die het leuk zou vinden om in een gesprek te vertellen hoe hij/zij NeN ervaren heeft, dan horen we dat graag!

Reacties voor uiterlijk 15 juni mailen naar Marieke Goede m.a.goede@hva.nl

De resultaten van deze fase en het eindrapport van het gehele onderzoek worden in het najaar van 2013 bekendgemaakt.

Wat gaat Mezzo met de uitkomsten van het onderzoek doen?

1. Indien er aanbevelingen voor verbetering van verspreiding, training, gebruik van de methode NeN zijn, zullen we bekijken of en met welke aanbevelingen we aan de slag gaan.
2. Presentatie van de uitkomsten; de uitkomsten kunnen leerzaam zijn voor lidorganisaties van Mezzo, gemeenten en andere belangstellenden. We willen dan ook de uitkomsten in het najaar van 2013 gaan presenteren.

Wilt u meer informatie over dit onderzoek?

Neem dan contact op met

Jeanet Moerings, senior beleidsmedewerker Versterken Sociale Netwerken bij Mezzo
j.moerings@mezzo.nl of

Marieke Goede, onderzoeker bij de Hogeschool van Amsterdam m.a.goede@hva.nl